

Brüssel, 10.4.2019
COM(2019) 195 final

**KOMISJONI TEATIS KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE,
EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE KOMITEELE
NING EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

**Kuidas tulla toime Ühendkuningriigi kokkuleppeta liidust väljaastumisega: liidu
kooskõlastatud käsitus**

**KOMISJONI TEATIS KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE,
EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA KESKPANGALE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE, REGIOONIDE
KOMITEELE NING EUROOPA INVESTEERIMISPANGALE**

**Kuidas tulla toime Ühendkuningriigi kokkuleppeta liidust väljaastumisega: liidu
kooskõlastatud käsitus**

1. SISSEJUHATUS

29. märtsil 2017 teatas Ühendkuningriik oma kavatsusest liidust välja astuda. Euroopa Komisjon on jätkuvalt seisukohal, et parim lahendus on kokkuleppekohane Ühendkuningriigi väljaastumine Euroopa Liidust, tuginedes Ühendkuningriigi valitsuses heaks kiidetud ja Euroopa Ülemkogul (artikkel 50) 25. novembril 2018 kinnitatud väljaastumislepingule. Komisjon jätkab selle eesmärgi nimel tehtavate jõupingutustega. Sellegipoolest on tekkinud olukord, et kaks päeva enne Euroopa Ülemkogu¹ pikendatud tähtpäeva, milleks on 12. aprill 2019, on märkimisväärselt suurenenud kokkuleppeta väljaastumise tõenäosus. Käesoleva teatise eesmärk on teha kokkuvõtte selle stsenaariumi jaoks vajalikest intensiivsetest ettevalmistustest, mida on tehtud alates 2017. aastast.

Komisjon on korduvalt juhtinud kõikide sidusrühmade tähelepanu asjaolule, sealhulgas kolmes Brexitiks valmistumise teatises (19. juuli 2018. aasta teatis², 13. novembri 2018. aasta teatis³ ja 19. detsembri 2018. aasta teatis⁴), et kokkuleppeta stsenaarium tekitab märkimisväärsed häireid. See hinnang ei ole muutunud. Kokkuleppeta stsenaariumi korral ei ole võimalik tagada väljaastumislepingus ette nähtud kokkuleppekohast üleminekut.

Seega on ELi institutsioonid, liikmesriikide haldusasutused kõigil tasanditel ja kõik sidusrühmad teinud koostööd, et leevendada kokkuleppeta stsenaariumi mõju. Praegu on EL selle ühise jõupingutuse tulemusena valmis kokkuleppeta väljaastumiseks.

Euroopa ja riikide tasandil vastu võetud erandolukorra meetmed tuginevad 13. novembri 2018. aasta teatises sätestatud üldpõhimõtetele. Erandolukorra meetmetega ei dubleerita liidu liikmesusest tulenevaid eeliseid ega väljaastumislepinguga ettenähtud üleminekuperioodi tingimusi. Need on laadilt ajutised ja Euroopa Liit võttis need vastu ühepoolset oma huvide nimel. Need järgivad täielikult aluslepingutega sätestatud pädevuste jaotust, samuti subsidiaarsuse põhimõtet.

Kokkuleppeta stsenaariumi korral jäetakse nende ajutiste erandolukorra meetmetega Ühendkuningriigile ruumi, et lahendada kolm peamist väljaastumisega seotud küsimust, mis on eeltingimus edasisteks aruteludeks Ühendkuningriigiga. Nagu president Juncker

¹ Euroopa Ülemkogu 22. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/476 (tehtud kokkuleppe Ühendkuningriigiga), millega pikendatakse ELi lepingu artikli 50 lõike 3 kohast tähtaega (ELT L 80I, 22.3.2019, lk 1).

² COM(2018) 556.

³ COM(2018) 880.

⁴ COM(2018) 890.

teatas 3. aprillil 2019⁵ Euroopa Parlamendile, on need küsimused järgmised: i) enne väljaastumist vaba liikumise õigust kasutanud EL 27 ja Ühendkuningriigi kodanike õigusi tuleb endiselt säilitada ja kaitsta, ii) Ühendkuningriik peab endiselt täitma oma finantskohustusi, mille ta võttis liikmesriigina, ning iii) tuleb siiski leida lahendus, et säilitada rahu Iirimaa saarel ja siseturu terviklikkus. Ühendkuningriik peab täielikult järgima suure reede kokkuleppe teksti ja mõtet.

2. ERANDOLUKORRAGA TOIMETULEKU ETTEVALMISTUSED ON LÕPULE VIIDUD

Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks on olnud ELi institutsioonide ja asutuste ning riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, samuti ettevõtjate ühine jõupingutus. Kõiki neid osalejaid on kutsutud üles täitma oma kohustusi, et valmistuda kokkuleppeta väljaastumiseks ja leevendada selle halvimaid mõjusid.

ELi institutsioonid ja asutused ning ELi 27 liikmesriiki on valmistunud aktiivselt kokkuleppeta stsenaariumiks alates 2017. aasta detsembrist. Lisaks kolmele teatisele, milles on antud poliitilisi suuniseid lähenemisviisi kohta, mida tuleb järgida, on komisjon avaldanud 92⁶ teadet, et aidata sidusrühmadel ja ametiasutustel valmistuda. Ta on esitanud ka 19 seadusandlikku ettepanekut, millest 18 on vastu võetud ja mida hakatakse kohaldama alates väljaastumise kuupäevast, ning ühe seadusandliku ettepaneku ELi 2019. aasta eelarve kohta, mida pärast seda, kui see lõplikult vastu võetakse, hakatakse kohaldama tagasiulatuvalt⁷. Komisjon on vastu võtnud ka 45 muud kui seadusandlikku akti mitmes poliitikavaldkonnas⁸.

Komisjon on pidanud ELi 27 liikmesriigiga väljaastumissete valmistuste üle ulatuslikke tehnilisi arutelusid nii üldise valmisoleku ja erandolukorra meetmetega seotud küsimustes kui ka konkreetsetes valdkondlikes, õiguslikes ja haldusalastes küsimustes. Komisjoni esindajad on külastanud kõigi ELi 27 liikmesriigi pealinnu, et selgitada komisjoni valmisolekut ja erandolukorra meetmeid ning arutada riikide valmisolekut ja erandolukorraga toimetuleku kavasid. Visiitide käigus tõdeti, et liikmesriigid on kõikideks stsenaariumideks väga hästi ette valmistunud.

Peamised valdkonnad, kus erandolukorraga seotud jõupingutused on olnud vajalikud, on kodanike õigused (sotsiaalkindlustus, elamisõigused ja reisimine), transport (põhiline ühenduvus ja ohutus), politsei- ja õiguskooostöö, uute liidu välispiiride haldamine koos Ühendkuningriigiga, kalandus ja liidu eelarve. Liit ja liikmesriigid on võtnud meetmeid veel mõnedes valitud valdkondades.

⁵ President Junckeri avaldus Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise kohta Euroopa Parlamendi täiskogu istungil Brüsselis 3. aprillil 2019, http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-19-1970_en.htm.

⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_et.

⁷ Euroopa Parlament annab eeldatavasti ettepanekule oma heakskiidu täiskogu istungil, mis algab 15. aprillil 2019.

⁸ 19 täiendavat muud kui seadusandlikku akti on vastuvõtmisel olenevalt Ühendkuningriigi ja teiste väliste osaliste esildistest.

Kodanike jaoks tagavad liikmesriigid jätkuvad (ajutised või alalised) elamisõigused Ühendkuningriigi kodanikele, kes on väljaastumise ajal ELi elanikud, tuginedes komisjoni soovitatud vastutulelikule hoiakule⁹.

Kaitstakse kodanike sotsiaalkindlustusõigusi, mis on neil tekkinud Ühendkuningriigi suhtes enne väljaastumist. Erandolukorra määrusega tagatakse asjaomastele isikutele nende kodakondsusest olenemata võrdne kohtlemine ning enne väljaastumist aset leidnud asjaolude või sündmuste ja täitunud elamis-, kindlustus või tööperioodide võrdsustamine ja liitmine¹⁰. Liikmesriigid rakendavad meetmeid ka riigi tasandil, et tagada selliste kodanike sotsiaalkindlustusõiguste kaitse pärast väljaastumist.

Liit on kokku leppinud ka selles, et Ühendkuningriigi kodanikud ei vaja viisat, kui nad reisivad ELi lühiajaliselt 90 päevaks 180-päevase ajavahemiku jooksul töötamise ja turismi eesmärgil, juhul kui Ühendkuningriik tagab sama kohtlemise kõigile EL 27 kodanikele¹¹.

Erandolukorra määrused on kehtestatud ka selleks, et säilitada peamised transpordiühendused põhitranspordiliikide jaoks: lennu-¹², raudtee-¹³ ja maanteetransport nii reisijate kui ka kaubaveo korral¹⁴.

Pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust toimub politsei- ja õiguskooostöö pigem mitmepoolsete rahvusvaheliste konventsioonide kui ELi õiguse alusel. ELi institutsioonid ja liikmesriigid on koos teinud kindlaks asjakohased instrumendid, mida saab selles kontekstis kasutada. Liikmesriigid on teinud märkimisväärsed jõupingutusi eesmärgiga tagada, et need instrumendid toimivad väljaastumise kuupäevaks.

Liikmesriigid on teinud tihedat koostööd ELi institutsioonidega, et tagada siseturu terviklikkuse säilimine, luues asjakohase infrastruktuuri ja vajalikud ressursid, et kohaldada piiril kaupade tolliformaalsusi ja -kontrolli ning sanitaar- ja fütosanitaarkontrolli.

⁹ ELi riikides Ühendkuningriigi kodanikele antud elamisõiguste loetelu on kättesaadav komisjoni veebisaidil: https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_et.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/500 sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas võetavate erandolukorra meetmete kohta pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 35.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1806 (milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud) muudatus. Muudatus võetakse ametlikult vastu lähipäevil.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/494 lennundusohutuse teatavate aspektide kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 11; ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/502 põhilise lennuühenduse tagamise ühiseeskirjade kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 49.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/503 raudteeohutuse ja -ühenduse teatavate aspektide kohta seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 60.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/501 ühiseeskirjade kohta, millega tagatakse põhiline kaupade ja sõitjate veoühendus seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 39.

Finantssektoris leiti, et on vaja vaid piiratud hulka ELi meetmeid, et vähendada riske Euroopa Liidu finantsstabiilsusele. See otsus põhines komisjoni, Euroopa Keskpanga, Ühtse Kriisilahendusnõukogu ja Euroopa järelevalveasutuste ühisel analüüsil, mis käsitles kokkuleppeta väljaastumise riske, ning Euroopa Keskpanga ja Inglise Panga ühise tehnilise töörühma analüüsil.

Seoses püügitegevusega võimaldavad võetud meetmed liidu ja Ühendkuningriigi laevade jätkuvat vastastikust juurdepääsu teineteise vetele kogu 2019. aasta jooksul¹⁵, kui Ühendkuningriik annab liidu laevadele juurdepääsu ja järgib püügivõimalusi käsitlevat 2019. aasta määrust¹⁶. Kui see ei ole nii, siis võimaldatakse ELi kaluritele rahalist toetust, kui nende tegevus ajutiselt peatub¹⁷.

Kõik need meetmed leevendavad teatava aja jooksul Ühendkuningriigi kokkuleppeta väljaastumisest tulenevaid suurimaid häireid, nagu on kujutatud käesoleva teatise 1. lisas esitatud joonisel.

3. 2019. AASTA EELARVE JA TÄIENDAV RAHALINE TOETUS

Komisjon on vastu võtnud erandolukorra määruse ettepaneku, milles sätestatakse, et ELi üldeelarvest rahaliste vahendite maksmine Ühendkuningriigis asuvatele saajatele võib jätkuda 2019. aastal, kui Ühendkuningriik jätkab oma eelarvemakseid 2019. aasta eest ning lubab teha nõutavaid auditeid ja kontrole¹⁸. Kui Ühendkuningriik ei nõustu tegema makseid 2019. aasta eelarvesse, nagu on sätestatud kavandatavas erandolukorra määruuses, esitab komisjon aegsasti paranduseelarve projekti, et tulla toime tekkiva rahastamispuudujäägiga. Seoses sellega kutsub komisjon parlamenti ja nõukogu üles ettepanek ametlikult vastu võtma.

Isegi kui neid makseid ei tehta, on liit otsustanud, et teatavad toimingud peaksid igal juhul jätkuma. Programm PEACE IV ja Ühendkuningriigi-Iirimaa koostööprogramm jätkuvad, sest need tagavad vajaliku toetuse rahu saavutamiseks Põhja-Iirimaa ja Iirimaa¹⁹. Kõik programmi „Erasmus +“ käimasolevad õpirändetegevused, mis hõlmavad Ühendkuningriiki ja on väljaastumise kuupäevaks alanud, võib samuti lõpule

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/498, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2403 seoses liidu kalalaevadele kalapüügilubade andmisega püügitoiminguteks Ühendkuningriigi vetes ja Ühendkuningriigi kalalaevade püügitoimingutega liidu vetes, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 25.

¹⁶ Nõukogu 30. jaanuari 2019. aasta määrus (EL) 2019/124, millega määratakse 2019. aastaks kindlaks teatavate kalavarude ja kalavarurühmade püügi võimalused, ELT L 29, 31.1.2019, lk 1; ja nõukogu 17. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2019/2025, millega kehtestatakse 2019. ja 2020. aastaks liidu kalalaevadele püügivõimalused teatavate süvamere kalavarude osas, ELT L 325, 20.12.2018, lk 7.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/497, millega muudetakse määrust (EL) nr 508/2014 seoses teatavate Euroopa Merendus- ja Kalandusfondiga seotud normidega pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 22.

¹⁸ Ettepanek: nõukogu määrus 2019. aastal liidu üldeelarve täitmise ja rahastamisega seotud meetmete kohta seoses Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega, COM/2019/64 final. Nõukogu on ettepaneku kinnitanud.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/491, millega võimaldatakse jätkata territoriaalse koostöö programme PEACE IV (Iirimaa-Ühendkuningriik) ja Ühendkuningriik-Iirimaa (Iirimaa – Põhja-Iirimaa – Šotimaa) Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kontekstis, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 1.

viia, et ära hoida häireid üliõpilaste, aga ka neid saatvate ja vastuvõtivate institutsioonide jaoks²⁰.

Lisaks on ettevõtjate ühendused ja sidusrühmad väitnud, et Ühendkuningriigi liidust kokkuleppeta väljaastumise majanduslike mõjude leevendamiseks võidakse vajada liidu rahalist toetust. Kokkuleppeta väljaastumise mõju hakatakse tundma kogu Euroopa Liidus, aga on selge, et mõnesid piirkondi ja majandussektoreid mõjutab see suuremal määral.

Esiteks kannavad märkimisväärseid kulusid Ühendkuningriigi naabruses asuvad liikmesriigid. Ehkki kõik liikmesriigid peavad tegema tollieeskirjade, sanitaar- ja fütosanitaareeskirjade ning muude turva- ja ohutusstandarditega seotud kontrollide, on mõnede liikmesriikide jaoks nende maht eriti suur. Seetõttu pidid nad ehitama uusi piiripunkte või ajakohastama olemasolevaid. Teiseks on majanduslik kulu eriti suur sektorite jaoks, mis on Ühendkuningriigiga kõige tihedamalt seotud. See on nii näiteks Ühendkuningriigi turule suunitletud põllumajanduslike toiduainete eksportijate puhul, kalandusettevõtete puhul, mis sõltuvad juurdepääsust Ühendkuningriigi vetele, ning turismiettevõtete puhul piirkondades, mis on Ühendkuningriigi turistide hulgas populaarsed. Kolmandaks on komisjoni valmisolekut ettevalmistava töö käigus saanud selgeks, et väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEd), kes kauplevad Ühendkuningriigiga, on olnud vähem võimalusi teha ettevalmistusi kui suurtel ettevõtetel. VKEdel puudub mõnikord haldus- ja õigussuutlikkus, et rakendada täielikku erandolukorra kava.

Ehkki vajadus rahalise toetuse järele on selge, tuleb arvesse võtta kokkuleppeta väljaastumisest tulenevaid piiranguid. Komisjon on järjepidevalt väitnud, et Ühendkuningriik peab jätkuvalt täitma oma rahalisi kohustusi Euroopa Liidu ees kõigi stsenaariumide korral ning samamoodi jäävad kehtima Euroopa Liidu rahalised kohustused Ühendkuningriigi ees, sealhulgas kokkuleppeta väljaastumise korral.

Seda arvestades on komisjon uurinud, kuidas saaks kokkuleppeta väljaastumise korral võtta kasutusele liidu eelarve olemasolevaid programme ja instrumente, neid vajaduse korral kohandades. Selle eesmärk on kättesaadavate rahaliste vahendite piires leevendada mõju valdkondades, kus seda oleks kõige rohkem tunda. Nende meetmete kohta tehakse ettepanekud, võttes nõuetekohaselt arvesse ELi eelarve kulude ja tulude kohandamist, mis võib tuleneda kokkuleppeta väljaastumisest, ning kasutades täielikult olemasolevaid eelarvelisi toetusvahendeid ja kättesaadavaid ressursse. Kujundades ümber teatavaid struktuurifonde, aktiveerides meetmeid põllumajandusturgude häirete vastu ühise turukorralduse määruse²¹ alusel, sealhulgas kasutades kõiki võimalikke rahastamisallikaid, ning kasutades teatavaid instrumente, nagu ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME), Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, Euroopa Liidu Solidaarsusfond ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI), saaks kokkuleppeta väljaastumise korral teha ELi eelarve alusel kättesaadavaks täiendavat sihtotstarbelist rahastamist.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/499, millega nähakse ette sätted määrusega (EL) nr 1288/2013 loodud programmi „Erasmus+“ käimasolevate õpirändetegevuste jätkamiseks Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kontekstis, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 1.

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

Eesmärgiga tagada otsesem toetus mõjutatud sidusrühmadele, näiteks sellistele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, mis puutuvad suurel määral kokku Ühendkuningriigiga, pakuvad ELi riigiabi eeskirjad paindlikumaid lahendusi riiklikeks toetusmeetmeteks.

4. SUUNISED KOOSKÖLASTATUD KÄSITLUSE KOHTA KOKKULEPPETA VÄLJAASTUMISE KORRAL

Ühtsus ja solidaarsus, mida ELi 27 liikmesriiki on Ühendkuningriigiga läbirääkimiste ajal üles näidanud, ning ettevalmistused väljaastumiseks on teeninud ühist eesmärki, hoolimata sellest, et majanduslik seotus Ühendkuningriigiga on liidu eri osades eri tasemel. Oluline on, et sammud, mida astutakse pärast kokkuleppeta väljaastumist, jäävad kooskõlastatuks ja järjepidevaks. See ühtsus tugevdab parandusmeetmete tõhusust, kaitseb meie ühiseid eeskirju ja võrdseid võimalusi, suurendab prognoositavust kõige enam mõjutatud isikute jaoks ning säilitab liidu läbirääkimiseesmärgid aruteludeks, mis käsitlevad tulevast suhet Ühendkuningriigiga. Nendel põhjustel tuleb hoiduda kahepoolsetest kokkulepetest liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahel.

Lisatoetuse andmiseks liikmesriikidele, kes rakendavad erandolukorra meetmeid, annab komisjon praegu lisasuunised viies olulises valdkonnas. Need aitavad tagada, et erandolukorra meetmeid rakendatakse sujuvalt, ning aitavad ka saavutada ja säilitada kooskõlastatud lähenemisviisi:

- kodanike elamis- ja sotsiaalkindlustusõigused;
- politsei- ja õiguskooostöö kriminaalasjades;
- ravimid ja meditsiiniseadmed;
- kalapüük ning
- andmekaitse.

Komisjon annab lisasuuniseid, kui selleks tekib vajadus. Komisjon on valmis arutama ELi 27 liikmesriigiga küsimusi, mis puudutavad kokkuleppeta väljaastumist, jätkates läbipaistvat ja tihedat koostööd, mis on iseloomustanud läbirääkimiste perioodi. Väljaastumisele järgneval perioodil julgustatakse liikmesriike teatama komisjonile ja üksteisele tekkinud probleemidest, mida oli või ei olnud ette näha, ning parimatest tavadest, mida on kasutatud nende lahendamiseks, et sellest saaks kasu kõik liikmesriigid. Väljaastumisele vahetult järgnevas perioodiks on komisjon loonud liikmesriikide ametiasutuste jaoks kõnekeskuse, mis pakub neile juurdepääsu komisjoni eksperditeadmistele. ELi kodanikud, ettevõtjad ja muud sidusrühmad saavad küsimuste korral võtta ühendust teabeliiniga Europe Direct (tasuta telefoninumber 00 800 6 7 8 9 10 11 kõikjalt EList).

5. JÄRELDUS

Alates Ühendkuningriigi rahvahääletusest 23. juunil 2016 on liit järjepidevalt väljendanud oma kahetsust ja austust Ühendkuningriigi otsuse suhtes liidust lahkuda. Komisjon on jätkuvalt seisukohal, et kokkuleppekohane väljaastumine kooskõlas väljaastumislepinguga on parim võimalik valik. Samas saab kokkuleppeta väljaastumist ära hoida üksnes juhul, kui Ühendkuningriik ratifitseerib väljaastumislepingu.

EL on seega võtnud vajalikud meetmed, et olla valmis kokkuleppeta väljaastumiseks, püüdes samal ajal endiselt sellist tulemust ära hoida. Liikmesriikide ühtsus ja solidaarsus on edaspidigi vajalik, et reageerida tekkivatele probleemidele ja toetada jätkuvalt liidu põhiväärtusi.